

Globalna tekstilna industrija koristi 53 miliona tona prirodnih i sintetičkih vlakana svake godine, od čega čak 73% završi u spalionici ili na deponiji. Emili Mekintoš se bavi uticajem odeće koju nosimo na životnu sredinu i postavlja pitanje da li je Evropi potrebna „promena garderobe“.

Globalni rast proizvodnje i potrošnje tekstila rezultirao je ogromnim količinama zagađenja, otpada i emisija ugljenika - 1,2 milijarde tona CO₂ godišnje se otpusti kao rezultat rada tekstilnih pogona. Bez značajnijih promena, do 2050. godine ovaj sektor industrije bi mogao biti odgovoran za više od četvrtine ukupnih svetskih emisija ugljenika.

Iako novi propisi o zaštiti životne sredine koje je prošle godine donela Evropska komisija obavezuju na odvojeno sakupljanje tekstilnog otpada do 2025. godine, za Stefan Ardit, menadžera politike za cirkularnu ekonomiju, proizvode i otpad u EEB *„ključno je gledati dalje od odvojene separacije tekstila i reciklaže i sprečavanju stvaranja prekomerne količine tekstilnog otpada“*.

S odlazećom Evropskom komisijom ovaj sektor je označen kao "sledeći prioritet posle plastike", Ardit je rekao da *„nova Komisija mora istražiti koje zaštitne i podsticajne mere EU bi mogle da obezbede da odeća bude dizajnirana na način da bude dugotrajna i da se može prepravljati, i da u industriju udalji od poslovnog modela koji se zasniva na povećanom obimu proizvodnje“*. Dodao je da *„je potrebna adekvatna primena principa zagađivač plaća zajedno sa podsticajima za održivost u zakonima EU“*.

Izazovi u ovoj oblasti su veliki i mnogostruki. Opasne hemikalije koje se koriste u proizvodnji tekstila dovode do bezbednosnih rizika za radnike i zagađenja voda, a ovi rizici se retko analiziraju. Plastična mikrovlakna koje se oslobađaju sa sintetičke odeće tokom pranja prolaze filtere i postrojenja za preradu otpadnih voda, a završavaju u rekama i moru. Drugi ključni problem je što postoji širenje „zelenih“ sistema sertifikacije i etiketa koje koriste različite kriterijume „održivosti“.

Kriterijumi koji se koriste za dobijanje EU sertifikata, odnosno eko-znaka „EU Ecolabel“ za tekstilne proizvode uskoro bi mogli da se revidiraju. Ekspertkinja za Eko-oznake Blanka Morales je izjavila: *„Uvek postoji prostora za napredak, ali Ecolabel kriterijumi za ograničenje opasnih supstanci i povećanje dugotrajnosti proizvoda su jedni od najstrožijih. Potrebna nam je Komisija i vlade članica EU da promovišu veću upotrebu zelenih kriterijuma u javnim nabavkama, ponude poreske podsticaje i rade na podizanju svesti javnosti o eko znaku. Što se više koriste, to će više industrija biti pod pritiskom da podnese*

dokaze o održivosti koje su potrebne za dobijanje sertifikata o EU Eko-znaku. Kriterijumi za dobijanje EU Ecolabel za tekstilne predmete mogli bi biti osnova za buduće zakonski obavezujuće standarde za celo tržište, a ne samo za najbolje „zelene“ proizvode.“

Trenutno se sprovodi analiza ekoloških standarda o maksimalnoj količini energije i upotrebe opasnih hemikalija u 360 proizvodnih pogona smeštenih u EU koja bi mogla bi imati globalni uticaj, smatra Žan-Luk Vitor, viši službenik za politiku za industrijske emisije u EEB.

„Ključno je imati visoke ekološke standarde za proizvodni otpad, zagađenje, emisije i transparentnost informacija u tekstilnoj industriji u EU, ali sa 90% celokupne odeće koja se uvozi u EU, istovremeno moramo postavljati zahteve i za uvoznike kako bi osigurali da tekstilni proizvodi koji uđu na tržište EU podležu istim standardima“, rekao je Vitor.

Sa toliko izazova sa kojima se sektor suočava, u narednim mesecima će i oni koji se bave kampanjama u okviru modne industrije tražiti da nova Evropska komisija ponudi rešenja koja će smanjiti uticaj industrije na životnu sredinu i klimu - kao i kršenje ljudskih i radnih prava.

I sa sve većim javnim pozivima na političku akciju čišćenja mode - baš kao i za plastiku za jednokratnu upotrebu - „promena garderobe“ za ovu industriju mogla bi se uskoro naći na stolu. Globalna tekstilna industrija koristi 53 miliona tona prirodnih i sintetičkih vlakana svake godine, od čega se 73% završi u spalionicama ili na deponiji.

Izvor: alhem.rs